

**Observatori de la Cultura Ambiental. Informe de resultats. Juny,
octubre i desembre de 1999**

Enquesta encarregada per la Direcció General de Programació i Educació
Ambiental

Gener de 1999

RPEEO 177 c

Handwritten signature or initials in the top right corner.

OCA III
Observatori de la Cultura Ambiental desembre '99
-Informe de resultats-

OF 5.03553

desembre de 1999

Handwritten initials 'FM' in the bottom right corner.

6.3888

Estudi realitzat per l'equip tècnic:

Eva Coronado i Mataix
Oriol Molas i Batalla

1. Introducció..... pàg.2

    Presentació.....pàg.3

    Objectius.....pàg.4

    Els índexs pàg.5

    Metodologia pàg.7

2. Cultura mediambiental..... pàg.8

    Satisfacció amb el medi ambient.....pàg.9

    Valoració del Departament de Medi Ambient pàg.9

    Cultura mediambiental: els índexs OCA.....pàg.10

        IPA pàg.10

        ICA pàg.12

        OCA.....pàg.14

3. InterOCA: Canvis i continuïtats pàg.16

    Evolució de la satisfacció amb el medi ambient pàg.17

    Evolució de la valoració del Departament de Medi Ambient.....pàg.18

    Evolució de la cultura mediambiental: els índexs OCA pàg.19

        IPA pàg.19

        ICA pàg.21

        OCA.....pàg.24

4. Temes d'actualitat.....pàg.25

    Notícies publicades.....pàg.26

    Notorietat espontània de les notícies d'actualitat pàg.27

    Impacte social de les notícies publicades pàg.29

1. Introducció

Presentació

El present treball és el tercer tracking dins d'una sèrie d' anàlisis paral·leles que s'han realitzat durant 1999 i que, conjuntament, formen part de l'anomenat **Observatori de la Cultura Ambiental** o **OCA**.

Els OCA estableixen 3 índexs: l'IPA - Índex de Preocupació Ambiental -, l'ICA - Índex de Comportament Ambiental - i, com a resum dels dos primers, l'OCA - Índex de l'Observatori de la Cultura Ambiental -. Amb ells es pretén disposar d'uns indicadors que permetin observar l'estat i l'evolució de la sensibilització en la protecció i conservació del medi ambient.

Així mateix, també inclou, en un segon apartat, l'anàlisi de l'impacte social dels temes d'actualitat mediambiental noticiats. D'aquesta manera es podrà, primerament, conèixer en una més justa mesura l'anomenada "opinió pública" - que no publicada - i, seguidament, saber del suport popular a l'actitud presa, en aquests temes, per part del Departament de Medi Ambient.

Aquest darrer punt complementa el treball de Facts & Trends d'Anàlisi i Estratègia de la Informació. Així, es mesura l'impacte de l'actualitat sobre els mitjans de comunicació i sobre la ciutadania, determinant millor allò que efectivament interessa i preocupa i com es valora la tasca del Departament.

Objectius

Amb aquesta fita, es plantegen els objectius concrets següents:

- **Observar la cultura ambiental dels ciutadans (índex OCA) mesurant periòdicament:**
  - *La satisfacció amb l'estat del medi ambient a Catalunya*
  - *La valoració de la tasca del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya*
  - *La preocupació pel medi ambient*
  - *El comportament mediambiental*
- **Avaluar l'impacte de les informacions mediambientals publicades observant:**
  - *La notorietat de les notícies*
  - *L'adhesió als titulars*
  - *La valoració dels comportaments / actuacions al respecte del Departament del Medi Ambient*

Els índexs OCA

Mesurar la cultura mediambiental d'una societat és sempre molt relatiu, ja que hi ha moltes maneres d'enfocar el tema. Això no obstant l'OCA pretén observar l'evolució de la conscienciació mediambiental dels catalans i per això construeix un índex a partir del conjunt d'opinions i actituds expressades pels ciutadans.

En aquest sentit l'índex OCA és el compendi resultant d'un índex de preocupació (IPA) i un altre de comportament (ICA) que analitza diversos aspectes concrets. El grau de preocupació per problemàtiques mediambientals o la freqüència amb la qual s'actua respectant i protegint el medi ambient en el dia a dia, potser no són una mesura exacta de la realitat quotidiana, però sí que indiquen una predisposició o una sensibilització que bé podem entendre com a cultura mediambiental.

Òbviament, després caldrà contraposar aquest índex i les conseqüents conclusions amb altres observacions i dades empíriques que puguin determinar la coherència entre allò que es pensa o es diu amb allò que realment es fa.

L'OCA és, doncs, un índex més a tenir en compte a l'hora d'analitzar la qualitat mediambiental del nostre país i les seves perspectives. La prevenció és, sense dubte, una de les principals consignes ecologistes i aquesta depèn, en primer lloc, de la cultura mediambiental individual i col·lectiva.

IPA

L'IPA (Índex de Preocupació Ambiental) mesura, en una escala 0-100, la preocupació mitjana de la població sobre 8 temes concrets (Els incendis, la contaminació i qualitat dels aliments, la conservació i protecció del medi ambient, el consum i utilització de productes contaminants, la contaminació atmosfèrica, la protecció d'animals en risc d'extinció, l'ús que es fa de l'aigua i el canvi climàtic) que s'han considerat paradigmàtics de la problemàtica mediambiental a diferents nivells.

ICA

Amb l'ICA (Índex de Comportament Ambiental), també en una escala de 0 a 100, es pretén mesurar la conscienciació en els propis actes, la qual cosa no s'ha d'entendre sempre, malauradament, com el comportament real, sinó com la visió que es té d'un mateix. Els comportaments utilitzats com a mesura són: la utilització de les papereres públiques per llençar el paper; el fet de recollir les pròpies deixalles quan es va a la muntanya; la utilització dels contenidors de recollida selectiva de residus; la reutilització o reciclatge d'envasos, piles, paper, etc; l'estalvi d'aigua a la llar; el consum de productes ecològics i el fet de ser membre d'alguna organització ecologista.

Cal subratllar que ambdós índexs no són directament comparables, ja que fan referència a actituds (opinió i comportament) i temàtiques diferents. Cada un dóna la mesura de dos vessants diferents de la cultura mediambiental.

Índex OCA

Com a compendi de la preocupació i el comportament, s'ha creat l'índex OCA (Observatori de la Cultura Ambiental). És l'indicador resum (0-100) de l'actitud dels catalans envers el medi ambient i permetrà observar com evoluciona la conscienciació mediambiental al llarg del temps.

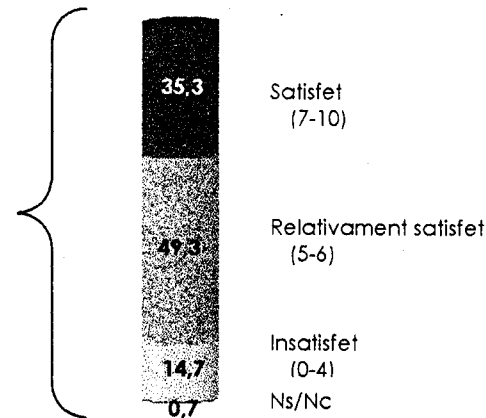
2. Cultura mediambiental

Satisfacció amb el medi ambient

Gràfic 1: Fins a quin punt està satisfet amb el medi ambient a Catalunya?

La satisfacció amb la salut mediambiental de Catalunya i la tasca del Departament de Medi Ambient és generalitzada.

6,0

De totes maneres, el gruix més important de població creu que podria o hauria de ser millor encara.

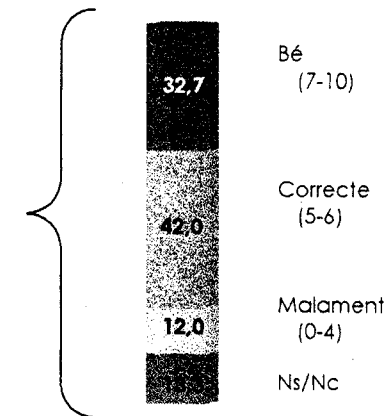
- La satisfacció amb el medi ambient és força positiva, ja que se situa en un 6, en una escala de 0 a 10.
  - Més d'un terç de la població està notablement content, mentre un 50% afirma estar prou satisfet.
  - Això vol dir que més de 8 de cada 10 catalans majors de 18 anys creuen que la situació del medi ambient és bona, tot i que aproximadament la meitat demana millores.

- La satisfacció amb l'estat del medi ambient a Catalunya i amb la tasca que duu a terme el Departament de la Generalitat és general. Això no obstant, però, sembla que sempre es demana més

Valoració Departament de Medi Ambient

Gràfic 2: Vostè com valora la tasca del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya?

6,1

- Paral·lelament l'actuació del Departament de Medi Ambient és ben valorada.
  - 3 de cada 4 catalans aproven la seva gestió i 1 de cada 3 ho fa amb un notable o excel·lent.
  - El resultat és que rep una nota mitjana de 6,1, només contrariada per un 12% el qual suspèn la seva tasca.

Cultura mediambiental: els índexs OCA

IPA

Índex de Preocupació Ambiental

- Els temes mediambientals preocupen. Els catalans perceben compartir una clara consciència ecològica, que es tradueix en un IPA de 80.

Els catalans afirmen estar preocupats pel Medi Ambient.

80¹

0-100

- Com a mínim 8 de cada 10 ciutadans afirma ser sensible a qualsevol dels problemes mediambientals tractats.

Taula 1: Fins a quin punt està preocupat per ...?

	Preocupat	Ni preocupat ni despreocupat	No preocupat	Ns/Nc
Els incendis	96,0	0,7	3,3	-
Contaminació i qualitat dels aliments	87,3	4,7	7,4	0,7
Conservació i protecció del medi natural	86,7	6,7	6,7	-
Contaminació atmosfèrica	85,3	4,7	9,4	0,7
Protecció d'animals en risc d'extinció	80,0	9,3	10,0	0,7
L'ús que es fa de l'aigua	80,0	10,7	8,0	1,3
Consum i utilització de productes contaminants	79,3	12,7	8,0	-
Canvi climàtic	77,3	9,3	12,0	1,3

¹ Índex entre 0 i 100, resultat de la preocupació mitjana (0=gens...4=molt) en tots els temes analitzats en la taula 1.

- És clar que la conscienciació per la problemàtica mediambiental és generalitzada en la nostra societat i forma part de l'ideari col·lectiu.
  - Així, sigui per conviccions personals com per una cultura social, hi ha una bona sensibilització que hauria de predisposar favorablement a la gran majoria de la població.
- ⇒ Ara bé, mentre existeix gairebé unanimitat en alguns temes, n'hi ha d'altres un poc més febles:
- Per sobre de tot, el tema que més preocupa és el risc d'incendis, doncs si pràcticament tothom afirma ser conscient del problema, 2 de cada 3 consultats subratllen estar molt preocupats.
  - La contaminació i qualitat dels aliments, la conservació i protecció del medi natural i la contaminació atmosfèrica formen un segon bloc, al qual gairebé 9 de cada 10 catalans n'és sensible.
  - També la preocupació per la protecció dels animals en perill d'extinció, l'ús que es fa de l'aigua i la utilització de productes contaminats és general, tot i que 2 de cada 10 entrevistats no mostra excessiu interès.
  - Finalment, encara que en proporcions molt semblants a l'anterior bloc, l'efecte hivernacle, el forat de la capa d'ozó o el possible canvi climàtic preocupa a la gran majoria, però és, entre totes, la qüestió menys alarmant o més llunyana.

ICA

Índex de Comportament Ambiental

- ⇒ L'alt índex de comportament ambiental (ICA=70) indica que la gent afirma tenir una alta conscienciació mediambiental, ja que actua molt majoritàriament respectant el Medi Ambient.

70²

0-100

Hi ha la consciència generalitzada d'actuar respectuosament amb el Medi Ambient.

- Malauradament aquesta mesura sembla més una declaració d'intencions que una realitat ja que si aquest comportament fos realment efectiu, molts altres índexs empírics (el més ràpidament contrastable seria el de les tones de recollida selectiva) serien força més alts.

- ⇒ De totes maneres cal fer algunes distincions:

Taula 2: Comportaments mediambientals

	Sí	Alguna vegada	No	Ns/Nc	No n'hi ha
Utilitza les papereres públiques per llençar el paper	96,7	1,3	1,4	0,7	-
Quan és a la muntanya recull les seves deixalles	90,7	1,3	3,3	4,0	0,7
Utilitza els contenidors de recollida selectiva de residus	84,0	6,7	8,7	0,7	-
Reutilitza o recicla envasos, piles, paper, etc	80,0	8,0	11,3	0,7	-
Intenta estalviar en l'ús de l'aigua a casa	77,4	12,0	10,7	-	-
Consumeix productes ecològics	38,7	30,7	29,4	1,3	-
És membre d'alguna organització ecologista	2,7	-	97,4	-	-

² Índex entre 0 i 100, resultat de la freqüència mitjana (0=mai...4=sempre) dels comportaments de la taula 2.). Es pretén mesurar la conscienciació en els propis actes, la qual cosa no s'ha d'entendre sempre com el comportament real, sinó com la visió que es té d'un mateix.

- En primer lloc hi ha dos comportaments que es podrien considerar de mínims cívics: la utilització de papereres públiques i la recollida de les pròpies deixalles quan s'és a la muntanya (on no hi ha contenidors).
  - Evidentment aquestes tasques les realitza o les afirma realitzar gairebé tothom, encara que sigui perquè estigués malvist dir el contrari.
  - Sigui com sigui, és clar que hi ha unanimitat a l'hora de considerar aquests comportaments com a bàsics.
- Més optimista és el resultat obtingut en la reutilització i el reciclatge, ja que 8 o més de cada 10 entrevistats afirma utilitzar els contenidors de recollida selectiva i reutilitzar o reciclar vidre, paper, ...
  - Sembla doncs que dues màximes importants de l'ecologisme estan esdevenint també part del comportament ideal.
  - Si bé aquestes declaracions es contradiuen força, encara, amb les observacions empíriques assenyalen la predisposició ciutadana envers una millor actitud.
- Consideracions semblants podrien fer-se respecte l'estalvi d'aigua, tot i que en aquest cas ja es pot observar una major relaxació per part de gairebé un quart de la població.
- Molt diferent és ja la conscienciació per al consum de productes ecològics.
  - Aproximadament el 40% dels catalans consumeix habitualment productes ecològics per un 30% que ho fa esporàdicament i un altre 30% que reconeix no fer-ho mai o gairebé mai.
  - Aquest és, doncs, un punt on cal seguir incidint.
- Finalment es pot xifrar entre el 2 i el 3% els catalans que són membres o col·laboradors d'organitzacions ecologistes.

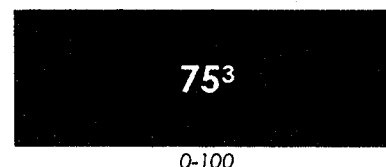
OCA

Índex de l'Observatori de Cultura Ambiental

L'índex OCA és la mitjana entre els índexs de preocupació i comportament, per tant, ofereix a priori una bona estimació del grau de cultura mediambiental que mostren els catalans.

⇒ Definitivament es pot afirmar que hi ha un alt índex (75) de conscienciació mediambiental.

Els catalans tenen una bona cultura mediambiental. Ara cal comprovar si aquesta es tradueix en un comportament efectiu.

⇒ Els catalans, en general, tenen una bona opinió de sí mateixos tant pel que fa a la preocupació com en l'exercici de comportaments respectuosos amb el medi ambient. Els ciutadans es creuen preocupats, sensibilitzats i conscienciats amb el seu entorn.

- I això és, sens dubte, el primer pas per aconseguir, properament, un comportament objectiu molt més respectuós amb el medi ambient.

³ Índex de 0 a 100, resultant de les mitjanes obtingudes de les preocupacions i comportaments analitzats en l'IPA i l'ICA. És l'indicador resum de l'actitud dels catalans envers el medi ambient i permetrà observar com evoluciona la conscienciació mediambiental al llarg del temps.

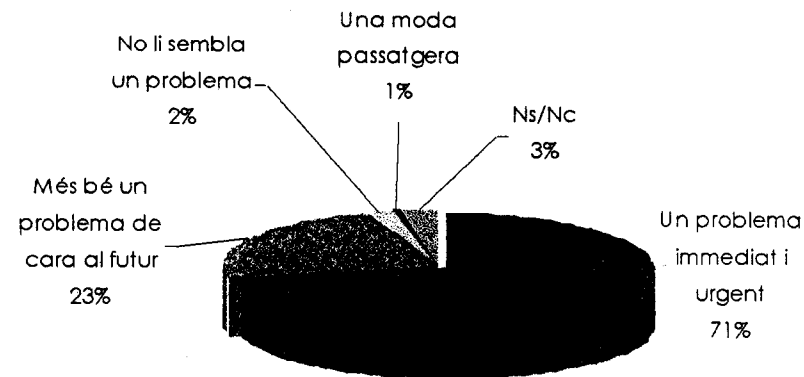

Conservació del medi ambient

- ➔ La sensibilització observada se subratlla amb la creença que la conservació del Medi Ambient és un problema immediat i urgent, tal i com ho afirma més del 70% de la població.
- Al voltant del 20% creu que, més aviat, és un problema de resoldre de cara al futur i són molt pocs aquells qui no creuen que sigui un tema important.

Gràfic 3: Per vostè la conservació del medi ambient és ...?

La conservació del medi ambient és un problema immediat i urgent.

3. InterOCA: Canvis i continuïtats

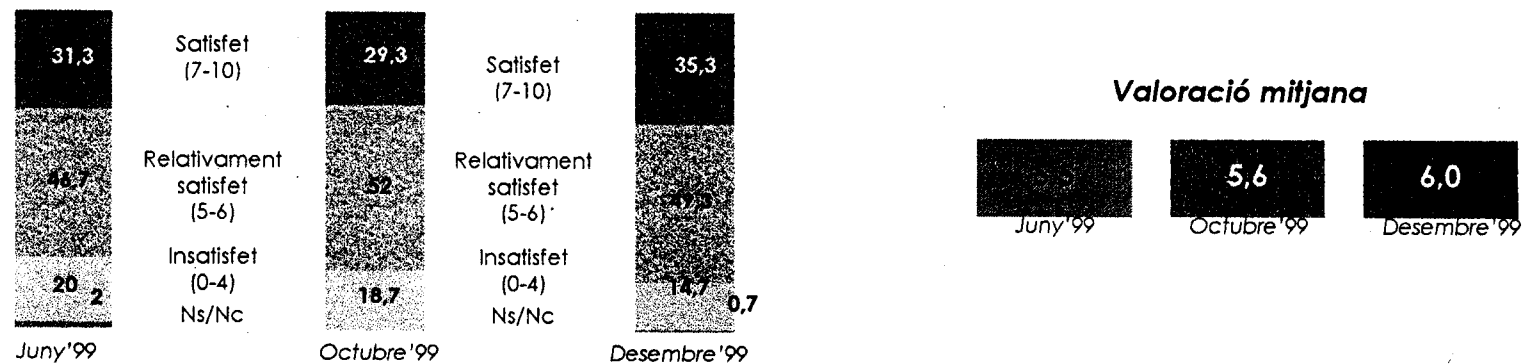
En aquest capítol s'analitzen els canvis i continuïtats entre les diferents observacions realitzades. En aquest cas es comparen les dades obtingudes aquest desembre amb les recollides els passats mesos de juny i octubre.

Evolució de la satisfacció amb el medi ambient

- ➔ És impossible determinar si el bon estiu, pel que fa referència a incendis, o les campanyes comunicatives a favor del reciclatge ("Fem guardiola") han tingut algun efecte, però el cas és que s'observa una millora en la satisfacció amb el medi ambient per part de la població.

Gràfic 4: Fins a quin punt està satisfet amb el medi ambient a Catalunya?

Actualment hi ha una alta satisfacció amb l'estat del Medi Ambient a Catalunya.

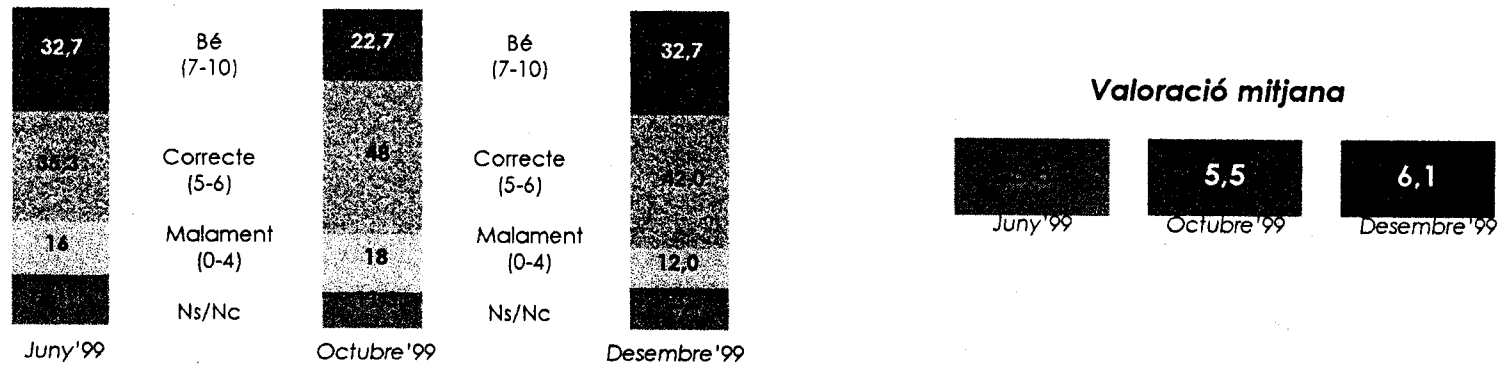
- ➔ Les diferències numèriques són encara minces però assenyalen un augment del grup de ciutadans clarament satisfets (+6 punts percentuals).
- Si en les dues observacions anteriors es fixava la satisfacció estructural al voltant del 5,5, la satisfacció mitjana actual del 6,0 pot ser conseqüència d'un optimisme aïllat o l'inici d'una millor tendència. Sigui com sigui cal fer una lectura molt positiva.

Evolució de la valoració del Departament de Medi Ambient

- D'acord amb la major satisfacció genèrica amb l'estat del medi ambient a Catalunya, també la valoració de la tasca del Departament de Medi Ambient sofreix un salt positiu i obté una nota mitjana (6,1) força per sobre les observades el passat octubre (5,5) o inclús la bona nota de juny (5,8).

Gràfic 5: Vostè com valora la tasca del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya?

Simultàniament a l'augment de satisfacció genèrica, també millora la valoració de la tasca del Departament de Medi Ambient.

- I és que si bé el percentatge de gent que atorga un notable o més al Departament ha tornat al bon nivell de juny (aproximadament el 33%), si s'hi sumen aquells que l'aproven resulta que gairebé el 75% dels catalans diuen recolzar la tasca realitzada (7 i 4 punts percentuals més que al juny i a l'octubre, respectivament).

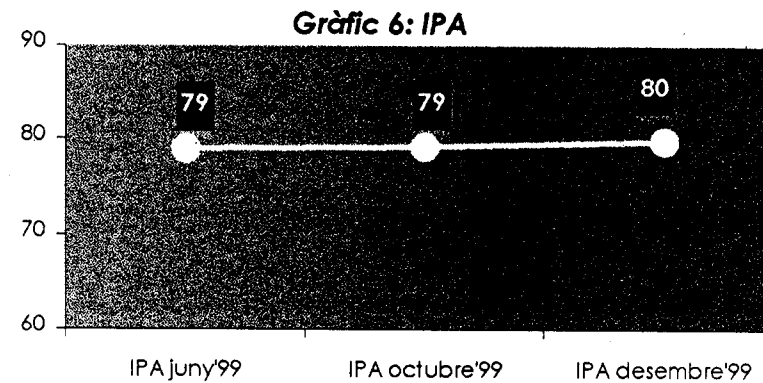
- Ara per ara només resta un 12% de crítics.
- Un cop més caldrà comprovar si es confirma aquest recolzament amb properes observacions, ja que els augments encara són estadísticament dèbils i poden ser conseqüència d'un fet puntual.

Evolució de la cultura mediambiental: els índexs OCA

IPA¹

Índex de Preocupació Ambiental

- ⇒ L'IPA ha augmentat molt lleugerament (aproximadament 1 punt) respecte les anteriors observacions situant-se en 80.
- L'absència de grans canvis importants confirma que, dècimes amunt dècimes avall, l'índex de preocupació se situa al voltant d'aquestes xifres.

- Tot i que encara és massa petita per a poder fer conclusions, s'entreveu un lleuger augment de la sensibilització mediambiental que haurà de confirmar-se en el futur.

¹ Índex entre 0 i 100, resultat de la preocupació mitjana (0=gens...4=molt) en tots els temes analitzats en la taula 1.

- ⇒ La pròpia naturalesa de l'índex (extret d'un cúmul de preguntes) fa que sigui relativament estable si no es produeix un canvi estructural, però és clar que no tots els temes mediambientals desperten sempre la mateixa preocupació.
- ⇒ Comparant les dades recollides en les tres onades realitzades (juny, octubre i desembre) es pot afirmar que tampoc es produeixen canvis bruscos en la preocupació pels distints temes tractats.

Taula 3: Fins a quin punt està preocupat per ...?

	Preocupat		
	Juny'99	Octubre'99	Desembre'99
Esmaçenals	97,3	96,0	96,0
Contaminació i qualitat dels aliments	94,7	86,7	87,3
Conservació i protecció del medi natural	87,3	88,0	86,7
Contaminació atmosfèrica	82,0	80,6	85,3
Protecció d'animals en risc d'extinció	80,6	83,3	80,0
Ús que es fa de l'aigua	80,6	81,3	80,0
Consum i utilització de productes contaminants	84,7	82,0	79,3
Canvi climàtic	77,3	76,7	77,3

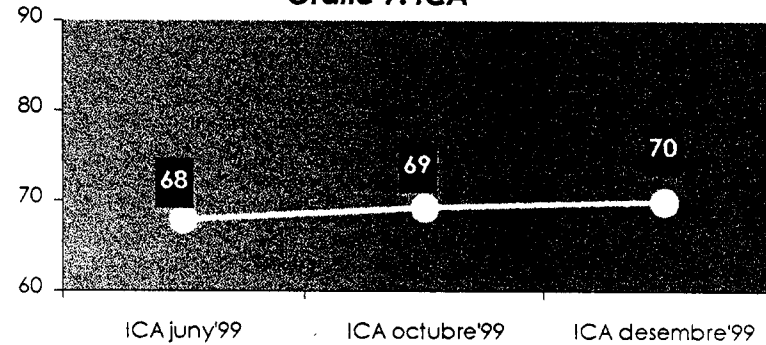
- Per una banda l'ordre de conscienciació és força estable.
- Per una altra banda, tot i que continua sent molt alta (per sobre el 85%), es confirma el descens de l'alarma per la contaminació i qualitat dels aliments. És un tema de primer ordre, però no assoleix la notorietat que va adquirir arran dels escàndols sorgits a Bèlgica abans de l'estiu.
- Malgrat que els marges d'error (8 p.p.) no permeten afirmar-ho definitivament, s'entreveu un augment de la preocupació per la contaminació atmosfèrica i una disminució de la sensibilització davant el consum i ús de productes nocius pel medi natural. Ambdós elements hauran de seguir-se en properes anàlisis.

ICA²

Índex de Comportament Ambiental

⇒ L'ICA ha augmentat molt lleugerament per segona vegada consecutiva i assoleix el valor de 70.

Gràfic 7: ICA

- ⇒ L'augment continua sent molt tímid per poder arribar a cap conclusió, altrament, un ICA entre 68 i 70 denota una molt bona percepció del propi comportament.
- ⇒ Aquests índexs són conseqüència de les afirmacions generals de manteniment d'un comportament cívica de mínims i una lleugera millora en el tema del reciclatge.

Taula 4: Comportaments mediambientals

	Sí		
	Juny'99	Octubre'99	Desembre'99
Utilitza les papereres públiques per llençar el paper	92,6	89,3	96,7
Quan és a la muntanya recull les seves deixalles	86,6	96,6	90,7
Utilitza els contenidors de recollida selectiva de residus	80,7	80,6	84,0
Reutilitza o recicla envasos, piles, paper, etc.	72,0	76,7	80,0
Intenta estalviar en l'ús de l'aigua a casa	71,3	82,7	77,4
Consumeix productes ecològics	41,3	38,0	38,7
Es membre d'alguna organització ecologista	2,0	3,3	2,7

² Índex entre 0 i 100, resultat de la freqüència mitjana (0=mai...4=sempre) dels comportaments de la taula 4. Es pretén mesurar la conscienciació en els propis actes, la qual cosa no s'ha d'entendre sempre com el comportament real, sinó com la visió d'un mateix.

- Després de l'estiu el comportament més estès, segons les declaracions dels consultats, era la recollida de les pròpies deixalles quan hom estava a la muntanya. Tot i els altíssims percentatges, això no era tan clar abans de l'època de màxima afluència, i ha tornat a baixar després de 2 o 3 mesos. Això no obstant, és clar que com a mínim 9 de cada 10 catalans creu tenir un bon comportament en aquest sentit.
- Per altra banda es pot observar una millora en els comportaments relacionats en la reutilització i reciclatge amb un augment paral·lel en l'ús dels sistemes de recollida selectiva de residus.
  - S'hauria de poder reafirmar aquesta millora comparant-la amb les xifres reals de residus recollits per aquest sistema. Si efectivament, entre els mesos de juny i desembre de 1999, es comprova un augment de les tones de residus selectius es podrà parlar d'un avenç real en el comportament ciutadà. Altrament caldrà pensar que les campanyes comunicacionals sobre aquest tema, dutes a terme recentment ("Fem guardiola") tenen un efecte sensibilitzador, tot i no traduir-se, momentàniament, en un canvi actitudinal comprovable.
  - Seria encara millor poder contraposar aquestes afirmacions amb dades empíriques sobre reutilització i reciclatge d'envasos, paper, piles, etc... però, inevitablement, aquestes xifres són força més complicades d'adquirir i mesurar.
- Les variacions percentuals són sempre massa reduïdes per a poder arribar a resolucions categòriques, però un cop més sembla que hi ha temes marcats per un clar factor periòdic, acompanyat de la possible influència de campanyes sensibilitzadores en els mitjans de comunicació. Així s'hauria d'entendre els canvis respecte a l'estalvi de l'aigua.
  - Al juny, tot coincidint amb les campanyes informatives sobre la manca d'aigua i la necessitat d'estalvi, aproximadament el 71% de la població afirmava tenir cura en l'ús domèstic de l'aigua. Quatre mesos després, quan l'alarma ja havia passat però encara era final d'estiu i la campanya era molt propera en el record, la ciutadania semblava estar més conscienciada que mai (gairebé

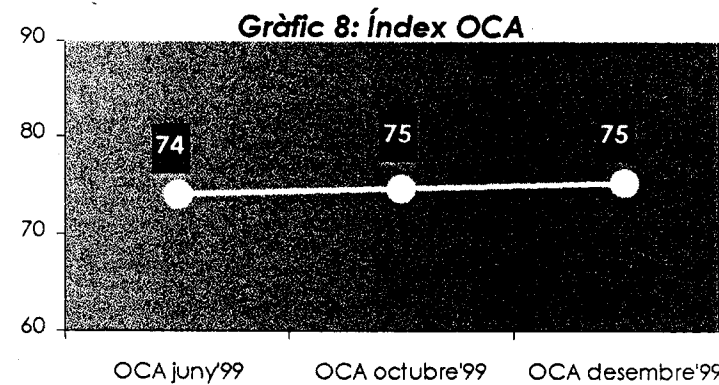
83%). Actualment, lluny ja de les possibles conseqüències de sequeres i sense campanyes publicitàries, disminueix, un cop més, el nombre de gent que diu procurar no fer mal ús de l'aigua.

- o S'hauran de fer dues observacions. La primera és la contraposició d'aquests desnivells amb el consum domèstic real de l'aigua a Catalunya en aquest període per a comprovar la seva coherència. I, seguidament, estudiar l'evolució futura per a determinar si són actituds estacionals, actituds derivades de l'eficàcia de campanyes de sensibilització o un canvi estructural en el comportament.
- ➔ Sigui com sigui sembla que hi ha una correspondència clara entre les campanyes de sensibilització i la presa de consciència ciutadana.
- o Si això pot significar petits o grans efectes reals en el comportament mediambiental, a curt o llarg termini, s'haurà de constatar amb força més observacions futures, però és evident la relació entre l'augment del nombre de persones que prenen consciència d'un correcte comportament amb l'entorn i la política comunicacional de les institucions públiques en aquest sentit.

OCA³

Índex de l'Observatori de Cultura Ambiental

- ⇒ Els molt lleugers augments de l'IPA i l'ICA tot just confirmen o assenten l'índex OCA al voltant del 75.
- La pròpia naturalesa de l'OCA, que mesura la cultura mediambiental dels catalans, fa que sigui força estable, ja que reflexa la millora o l'empitjorament estructural de l'ideari col·lectiu.
  - Així, allò que mostra és la relativa bona salut de la cultura catalana respecte el medi ambient.

³ Índex de 0 a 100, resultant de les mitjanes obtingudes de les preocupacions i comportaments analitzats en l'IPA i l'ICA. És l'indicador resum de l'actitud dels catalans envers el medi ambient i permetrà observar com evoluciona la conscienciació mediambiental al llarg del temps.

4. Temes d'actualitat

Notícies publicades

Per a l'estudi de l'impacte als mitjans de comunicació d'informacions relacionades amb el medi ambient es prenen les dades recollides per Facts & Trends durant els darrers mesos.

En aquest període només 2 temes han superat els 100 uie; el més notable ha estat l'enfrontament entre el Ministerio de Fomento i els municipis afectats pel traçat del Tren de Gran Velocitat, seguit de la contaminació de la xarxa d'aigua potable d'alguns pobles del Baix Empordà arrel de la filtració de nitrats. Ambdós notícies, però, amb clara preeminència de uie negatius. Malgrat tot, però, en cap dels casos afecta directament al Departament de Medi Ambient ja que, si bé és cert que són problemàtiques "mediambientals", també és cert que en cap d'elles el DMA és protagonista directe o indirecte.

	P	NN
1 Impacte ambiental del traçat del TGV	28	87 ¹
2 Contaminació de la xarxa d'aigües a l'Empordà	34	73
3 L'acord per la reutilització d'olis de cuina per fer biocombustible	60	-

Font: Facts & Trends, número 60, 30 de novembre de 1999

Tot i la molt menor atenció prestada pels mitjans de comunicació a l'acord entre el Departament i empreses privades per a la reutilització d'olis de cuina com a biocombustibles per a cotxes (60 uie) és l'acció, publicada, més important duta a terme pel Departament, i de la qual es vol mesurar el suport popular.

Per últim s'ha inclòs, tot i la discreció mediàtica, la notorietat del canvi de conseller de Medi Ambient, al deixar J. Ignasi Puidollers pas a Felip Puig.

¹ Aquests valors són el resultat de la suma de l'impacte des de l'1 d'octubre. Ja amb anterioritat, però, la notícia havia acumulat un total de 3 uie positius i 227 uie negatius.

Notorietat espontània de les notícies d'actualitat

- Tot i qüestionar sempre per notícies d'actualitat, molt sovint els entrevistats fan referència a temes genèrics que són perennes.
  - Així, tot i que no hagi estat publicat notòriament pels grans mitjans de comunicació, la contaminació, ja sigui atmosfèrica, de mars o rius, la prevenció d'incendis, el reciclatge o els problemes dels boscos són reiterada i espontàniament citats com a notícies d'actualitat.
  - De totes maneres cal subratllar el constant augment a les mencions al reciclatge (3% el juny, 8,7% l'octubre i 11,3% el desembre) que s'hauria de poder atribuir a la ja esmentada campanya de sensibilització "Fem guardiola" engegada per la Generalitat de Catalunya.

No s'han produït notícies de gran impacte.

Per vostè quines són les 2 notícies d'actualitat més importants sobre el Medi Ambient?

	%
Contaminació	14,0
Incendis	12,0
Reciclatge	11,3
Boscos	10,0
Nuclear	9,3
Contaminació mar	8,0
Contaminació aigua subterrània	6,0
Canvi climàtic	5,3
Contaminació rius	4,7
Nuclear	4,0
Depuradores	3,3
Altres	12,7
Ns/Nc	37,3

- Pròpiament notícies d'actualitat només han transcendit, encara que modestament, el naufragi d'un petrolier davant les costes bretones (9,3%) i la contaminació de les aigües del Baix Ter (6%).
  - El naufragi del petrolier maltès i conseqüent desastre ecològic (marea negra) va succeir el passat diumenge 12 de desembre, tot just el dia abans de la realització de les entrevistes. Conseqüentment no va poder-se realitzar una anàlisi objectiva del seu impacte mediàtic, tot i ser portada a la majoria d'informatius (premsa, ràdio i televisió).
    - Tenint en compte que va ser la notícia principal del dia 13, sorprèn el baix percentatge de mencions. Cal considerar, doncs, que una part important de la població encara no se n'havia assabentat i que una part, encara major, no va considerar-la dins el capítol de medi ambient, sinó dins *desastres, internacional*, o qualsevol altre.
  - Altrament, la notorietat dels problemes de potabilitat de l'aigua en algunes poblacions gironines s'ha de considerar força alta.
    - Evidentment un 6% és una minoria, però ha sobrepassat clarament el seu àmbit local.
- Per altra banda, no ha sorgit cap altre tema concret, ja sigui el canvi de conseller, el judici contra l'exgerent de la Junta de Sanejament o la planta d'eliminació de residus de Cervera, per exemple.

Impacte social de les notícies publicades

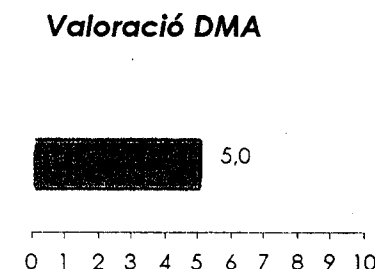
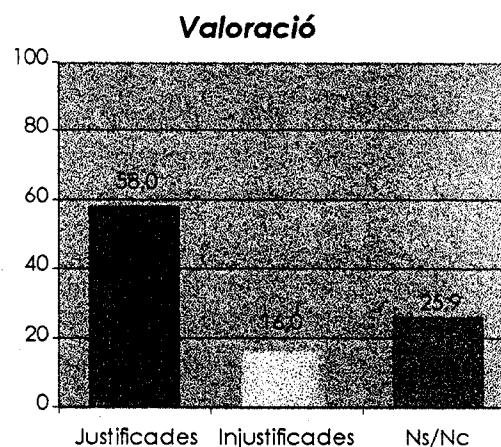
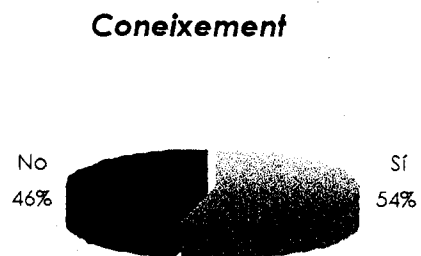
- Només les notícies sobre l'impacte ambiental del traçat del TGV han arribat a una majoria de catalans, encara que tot just supera el 50%.

	<i>Coneixement</i>
1 Impacte ambiental del traçat del TGV	54,0%
2 Contaminació de la xarxa d'aigües a l'Empordà	46,0%
3 L'acord per la reutilització d'olis de cuina per fer biocombustible	33,3%

- Una proporció lleugerament menor de ciutadans coneix el problema de les aigües contaminades en terres gironines (46%).
- I tan sols 1 de cada 3 s'ha assabentat de l'acord entre Departament de Medi Ambient i empreses privades per a la reutilització de l'oli de cuina.

Impacte ambiental del traçat del TGV

- La presència mediàtica de la problemàtica entorn al traçat del TGV no ha estat molt notòria en aquests darrers mesos, però ja fa molt de temps que es publiquen els entesos i desentesos entre els implicats. D'aquesta manera el 54% que ha declarat saber del tema és un percentatge relativament pobre.

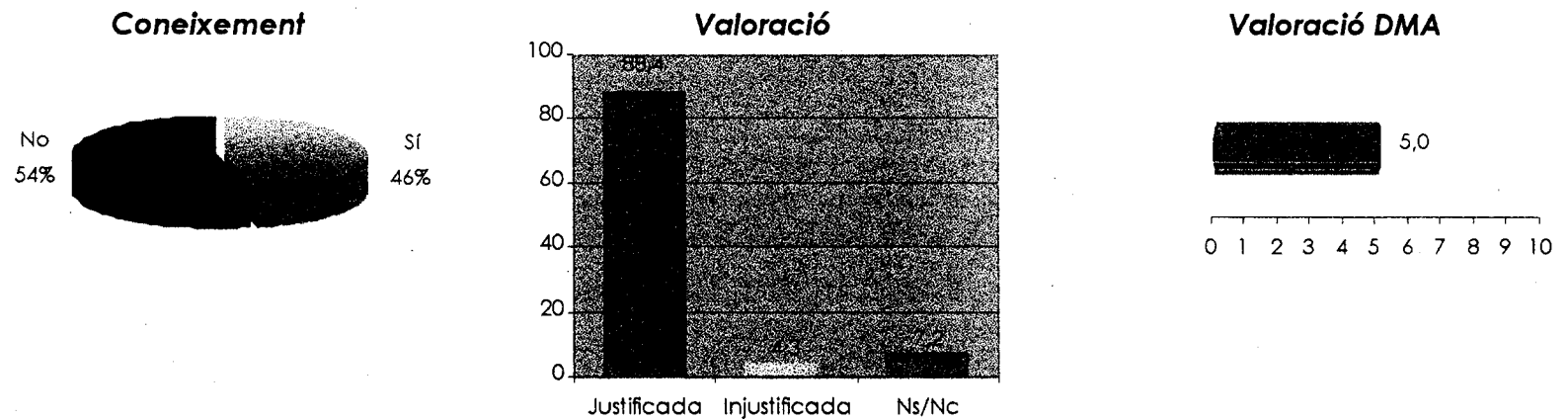

- A més a més, una quarta part dels qui en diuen saber alguna cosa són incapaços de posicionar-se a favor o en contra de les queixes expressades pels responsables municipals de les poblacions per on hauria de passar la línia d'alta velocitat.
  - De totes maneres, hi ha molta més gent, inclús majoria, que creu que les reserves plantejades per aquests pobles estan justificades, per una minoria (aproximadament 1 de cada 6) que no pensa que hi hagi motiu de queixa.
- En aquest aspecte el Departament de Medi Ambient no hi té un rol important i tan sols un terç de la població ha valorat la seva actuació, resultant-ne tot just un 5 sobre 10.

Contaminació de la xarxa d'aigües del Baix Empordà

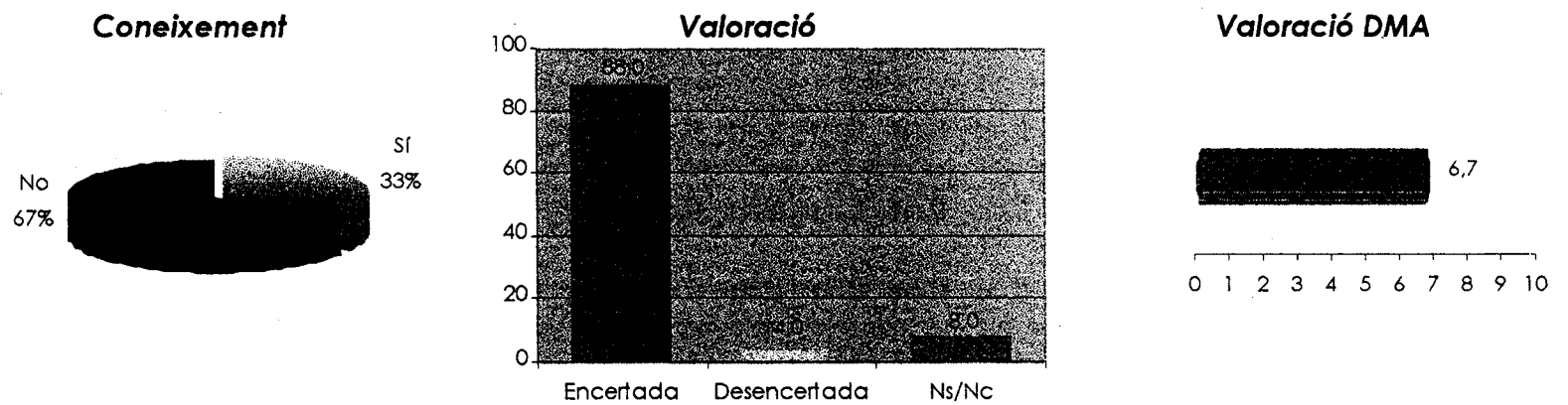
- La contaminació de les aigües del Baix Ter a causa de la filtració de nitrats, atribuïda al possible excés de purins, ha tingut força ressò (46%), considerant que només el diari El Punt ha seguit atentament el problema mentre la majoria dels mitjans en dedicaven algunes columnes esporàdicament (un o dos dies).

- On no hi ha dubte és en la percepció majoritària (88,4% dels qui han vist, llegit o sentit a parlar del tema) que l'alarma despertada és del tot justificada.
- La iniciativa d'engegar un pla de sanejament anunciada pel Departament de Medi Ambient, ha passat absolutament desapercebuda pels mitjans i, lògicament, no ha arribat als ciutadans.
  - Així, de forma semblant al cas anterior, era d'esperar que només 1 de cada 3 consultats hagi estat capaç d'avaluar la seva tasca i que n'hagi resulta un neutre 5, en una escala de 0 a 10.

Reutilització d'olis de cuina per fer biocombustible

- L'acord firmat entre el Departament de Medi Ambient i 5 grans empreses per a la reutilització dels olis de cuina com a biocombustible per a cotxes ha arribat a un terç de la població.
  - Entre aquests, l'absoluta majoria (9 de cada 10) opinen que és una iniciativa encertada i valoren molt positivament la tasca duta a terme (6,7).

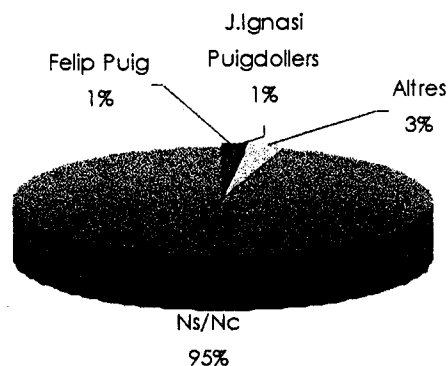

- En aquest sentit, tot i que la difusió mediàtica només pot considerar-se modesta (60 uie) iniciatives com aquesta són molt ben rebudes i són recolzades majoritàriament.
  - És clar que aquestes actuacions haurien de ser encara més publicitades.

El nou conseller

- El canvi de responsable polític del Departament ha passat absolutament desapercbut.
- Tant sols l'1,3% dels enquestats (2 persones) ha anomenat, espontàniament, a Felip Puig com al nou conseller, mentre un 0,7% (1 persona) ha assenyalat l'antic conseller, J. Ignasi Puigdollers. Restant alguna altra menció errònia, el 95% de la gent accepta no saber el nom del nou màxim responsable de medi ambient.

Gràfic 9: Podria dir-me el nom del nou conseller de Medi Ambient?

- Així ha estat impossible valorar a Felip Puig com a nou conseller (únicament un entrevistat li ha atorgat un nota de 7).
- La focalització, gairebé exclusiva, dels mitjans de comunicació en els càrrecs de dos homes forts del nou govern (Artur Mas i Antoni Duran i Lleida) ha eclipsat del tot la resta de renovacions.
- Espontàniament la gent recorda molt pocs noms de responsables polítics i la Conselleria de Medi Ambient, amb baix protagonisme mediàtic, n'és un clar exemple.